

Svar på fullmäktigemotion emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter till läroämne

Nämnden för växande och lärande 24.05.2023 § 57
1065/12.00.01/2023

Beredning och tilläggsuppgifter:
direktörerna för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning
Jari Kettunen och Rikard Lindström, utvecklingskoordinator för
undervisningen Katariina Reinikainen, fornamn.efternamn@porvoo.fi

Stadsfullmäktigeledamöterna Siru Nykänen (sd.) och Jenna Perokorpi (sd.) har 13.4.2023 väckt en fullmäktigemotion där de föreslår ett fortsatt arbete mot mobbning och lärande av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter som eget läroämne på varje årskurs i den grundläggande utbildningen. I motionen hänvisas det till aftonskolan i nämnden för växande och lärande där projektkoordinatorn för arbetet mot mobbning har kommit med iakttagelser om förebyggande av mobbning i Borgå stads grundskolor och utredning av mobbningsfall.

Enligt projektkoordinatorns redogörelse är de viktigaste åtgärderna i att förebygga mobbning skolans verksamhetskultur, byggande av gemenskapsanda och lärande av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter i skolan. I fullmäktigemotionen hänvisas det ytterligare till Helsingfors stads praxis i lärandet av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter: i en del av skolor undervisas dessa som eget läroämne och i några skolor som del av något annat läroämne.

Synpunkter från den arbetsgrupp som behandlade motionen:

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) har det definierats sju mål för mångsidig kompetens. Ett av de sju målen är att eleverna kan klara själv och att de har färdigheter som behövs i vardagen (L3). Målet innefattar olika färdigheter som är viktiga för att eleverna kan klara sig i livet och vardagen. Centralt i målet är skolgemenskapens handledande roll i välbefinnande, hälsa och trygghet. I fråga om emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter tas det upp utveckling av emotionella och sociala färdigheter: eleverna växer upp i att märka viktigheten av mänskliga förhållanden och ömsesidig omtanke.

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) syns de emotionella färdigheterna och interaktionsfärdigheterna i beskrivningen av skolans verksamhetskultur och som del av olika läroämnena. I Borgås lokala läroplan preciseras värdegrunden med rättvisa och respekt för andra människor samt god undervisning som utgångspunkt. I den lokala värdegrunden betonas betydelsen av öppen interaktion, aktiv delaktighet samt lugn och närvaro.

I den grundläggande utbildningen i Borgå stad görs det årligen kvalitetsgranskning enligt kvalitetsplanen. Kvalitetsgranskningen

består av uppföljning av olika teman som anknyter till välmående och inlärningsresultaten. Delområden som handlar om välmåendet uppföljs med välfärdsprofilen och skolhälsoenkäten som underlag. Resultaten i båda enkäter följer i fråga om eleverna i den grundläggande utbildningen i Borgå stad i hög grad riksnivån. Utifrån den lokala kvalitetsgranskningen kan man ändå notera att delaktigheten och känslan av delaktighet bör stärkas i den grundläggande utbildningen i Borgå stad. 14 procent av eleverna i åk 4–6 och 27 procent av eleverna i åk 7–9 i den finskspråkiga grundläggande utbildningen är av den åsikten att de inte kan tala med läraren om sina svårigheter vid behov. Dessutom anser 15 procent av eleverna i åk 4–6 och 29 procent av eleverna i åk 7–9 i den finskspråkiga grundläggande utbildningen att klasskompisarna inte ingriper, om någon blir mobbad.

I den grundläggande utbildningen uppföljs elevernas välmående och inläring utifrån kvalitetsgranskningen. Utifrån kvalitetsgranskningen förra läsåret har det valts två omfattande insatsområden: multilitteracitet och gemensamt välbefinnande.

I insatsområdet gemensamt välbefinnande har det valts fyra spetsar:

- utveckling av ledarskapet,
- förebyggande av mobbning, våld och trakasserier,
- främjande av interaktionsfärdigheter och psykisk hälsa samt
- säkerställande av studerandenas delaktighet.

Borgå stad har beställt två utbildningar som ska stöda utvecklingen av skolans verksamhetskultur. Till den svenskspråkiga utbildaren har valts Petri Partanen och till den finskspråkiga utbildaren Ulla Rasimus. Båda utbildare har uppbyggt sin utbildningshelhet som är riktad till skolornas ledning med de ovannämnda spetsarna som utgångspunkt. Målet är först och främst att stöda skolornas ledning i att stärka den verksamhetskultur som bygger gemensamt välbefinnande i den egna skolan. Båda utbildningshelheter har börjat våren 2023 och fortsätter hösten 2023.

Samtidigt med utbildningshelheterna har det i Borgå stad utarbetats kommunvisa elevhälsoplaner för olika skolstadier enligt de ändringsföreskrifter som Utbildningsstyrelsen har utfärdat. Som del av elevhälsoplanen preciseras det hur generellt inriktad elevhälsa ordnas i Borgå stad. Med generellt inriktad elevhälsa avses först och främst en verksamhetskultur som stöder skolgemenskapens välbefinnande. Som del av elevhälsoplanen preciseras bland annat praxis i ingripande i mobbning som projektkoordinatorn för arbetet mot mobbning utredde läsåret 2022–2023.

Hösten 2023 introduceras alla skolor som ger grundläggande utbildning i innehållen i elevhälsoplanen. De fyra valda spetsarna för gemensamt välbefinnande ingår i grundläggande utbildningens och gymnasieutbildningens gemensamma verksamhet, såsom utbildning enligt tjänstekollektivavtalet. På de emotionella färdigheterna och interaktionsfärdigheterna satsas också med riksomfattande projekt. Till exempel projektet TUIKKU, emotionella färdigheter och delaktighet i småbarnspedagogik, är ett program finansierat av

Undervisnings- och kulturministeriet som är utvecklat för att stödja barnens socioemotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter samt delaktighet och för att förebygga mobbning.

Med hänsyn till ordnande av undervisning är fortsatt arbete mot mobbning och lärande av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter mycket viktiga. Utöver att de båda redan nu är förpliktande i läroplanen har Borgå stad valt dem till spetsar i insatsområdet gemensamt välbefinnande för läsåret 2023–2024. Arbetet mot mobbning och lärande av emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter sker redan nu som del av skolans verksamhet och lärande av läroämnen. Dessutom är det bra att notera att den lokala läroplanens läroämnesvisa mål preciseras för åk 3–6 före 1.8.2023 och för åk 7–9 före 1.8.2024. Tydligheten av de läroämnesvisa målen gör det möjligt att planerat lära emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter som del av läroämnen.

Utöver upprättande av elevhälsoplanen och förtydligande av den lokala läroplanen har strukturen i den skolvisa läsårsplanen i den grundläggande utbildningen förnyats så, att hela skolgemenskapens deltagande i läsårsplaneringen är naturligt. Den gemensamma planeringen av verksamhetskulturen och undervisningen stärker det delade ledarskapet och skolgemenskapens delaktighet.

Ledningsgruppen för sektorn för växande och lärande följer aktivt hur de pågående regeringsförhandlingarna avancerar och det blivande regeringsprogrammet. Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen har senast uppdaterats år 2014. Det har varit sedvanligt att nya grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen har offentliggjorts med cirka tio års mellanrum. Ur blickpunkten på det blivande regeringsprogrammet och den sedvanliga läroplanscykeln är det ändamålsenligt att vänta på att det nya regeringsprogrammet har offentliggjorts, så att eventuella ändringar sker enligt den nationella styrningen. Även ur kostnadssynvinkeln finns det anledning att vänta på riksomfattande riktlinjer. Undervisning av en årsveckotimme på en årskurs i den finskspråkiga och svenskspråkiga grundläggande utbildningen kostar uppskattningsvis cirka 100 000 euro. Undervisning av en årsveckotimme på alla årskurser kostar uppskattningsvis cirka 900 000 euro.

På hösten 2023 fortsätts stärkande av gemensamt välbefinnande utifrån de fyra spetsarna som har valts under ledning av utbildningssektionerna. Det redan utförda arbetet mot mobbning fortsätts och det säkerställs att skolorna har en enhetlig praxis i arbetet. Avancemanget av regeringsprogrammet och en eventuell uppdatering av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen uppföljs. Utbildningssektionerna informeras hösten 2023 och våren 2024 om hur ändringarna i insatsområdet gemensamt välbefinnande och eventuella ändringar i läroplanen avancerar.

Bildningsdirektör

Nämnden för växande och lärande föreslår stadsstyrelsen att det som sägs ovan ges som svar på Jenna Perokorpi's fullmäktigemotion 13.4.2023.

Beslut

Nämnden för växande och lärande beslutade föreslå stadsstyrelsen att det som sägs ovan ges som svar på Jenna Perokorpi's fullmäktigemotion 13.4.2023.